СХВАЛЕНО
Рішенням
педагогічної ради
протокол №10 від 29.08.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор Дубровицької
гімназії №1 імені Ж.Шарпака
_____ Ігор КЛЮЙКО

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Дубровицької гімназії №1 імені Жоржа Шарпака Дубровицької міської ради Рівненської області

2025

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Дубровицька гімназія №1 імені Жоржа Шарпака Дубровицької міської ради утворена шляхом зміни найменування Дубровицької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1 Дубровицької міської ради відповідно до рішення

Дубровицької міської ради від 24 червня 2021 року №313 «Про зміну найменування та типів закладів загальної середньої освіти Дубровицької міської ради». З 1 вересня 2022 року заклад починав функціонувати як «Гімназія зі структурним підрозділом «початкова школа», що забезпечує здобуття загальної середньої освіти на рівнях початкової освіти та базової загальної середньої освіти.

Згідно рішення Дубровицької міської ради №1491 від 19 вересня 2024 року «Про присвоєння імені та перейменування гімназії №1 Дубровицької міської ради» назву закладу змінено на Дубровицька гімназія №1 імені Жоржа Шарпака Дубровицької міської ради.

Головна мета діяльності гімназії: задоволення потреб громади, суспільства й держави в якісній загальній середній освіті через навчання, виховання, формування ключових компетентностей, виявлення обдарувань, всебічний розвиток та соціалізацію особистості, здатної впливати на свою освітню траєкторію, готової до свідомого життєвого вибору, самореалізації, самовдосконалення, цивілізованої взаємодії з природою, відповідальності та громадянської активності задля примноження інтелектуального, творчого, культурного потенціалу України.

Основоположні принципи, що регламентують роботу гімназії:

людиноцентризм;

верховенство права;

якість освіти та освітньої діяльності;

комплексний підхід до розбудови закладу й розвитку учня;

рівний доступ до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками;

науковий характер освіти;

цілісність і наступність системи освіти;

єдність навчання, виховання та розвитку;

орієнтація на створення ситуації успіху та позитивний результат;

раціональність та доцільність вибору форм і засобів освітньої діяльності;

свобода у виборі видів, форм здобуття освіти;

партнерство, етичність стосунків та взаємна довіра;

демократизм і гуманізм освітнього процесу;

нерозривний зв’язок зі світовою та національною історією, культурою;

творчий пошук резервів і джерел вдосконалення роботи закладу;

фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія в межах, визначених законом;

незалежність освітнього процесу від впливу політичних партій, суспільних і релігійних організацій;

нетерпимість до проявів корупції та хабарництва;

прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;

відповідальність і підзвітність перед громадою.

Організація освітнього процесу в гімназії здійснюватиметься відповідно до: Законів України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, “Про забезпечення функціонування української мови як державної” та інших.

Розпорядження КМУ від 14.12.2016 за №988-р “Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року”.

Державних стандартів базової загальної середньої освіти:

на рівні початкової освіти (в 1 – 4 класах) – Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого2018 року №87);

на рівні базової середньої освіти: в 5-8 класах – Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898), у 9 класі – Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392).

Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти –

на рівні початкової освіти:

Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743),

Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від12.08.2022 №743),

на рівні базової середньої освіти:

у 5-8-х класах – Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від19.02. 2021 №235, в редакції наказу МОНУ від 09.08.2024 №1120);

у 9-му класі – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 №405).

Положенняпро інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН 23.04.2019 за №536, зі змінами.

Положенняпро індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 12.01.2016 за №8, зі змінами.

Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 08.09.2020 за №1115.

Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 16.04.2018 за №367.

Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом МОН від 14.07.2015 за №762, зі змінами.

Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах, затверджених наказом МОН від 20.02.2002 за №128, зі змінами.

Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОЗ від 25.09.2020 за №2205.

Освітня програма Дубровицької гімназії №1 імені Жоржа Шарпака Дубровицької міської ради визначає:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також їх логічної послідовності їх вивчення, які натепер подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф "Затверджено Міністерством освіти і науки України";

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Спрямованість освітньої програми направлена на:

формування в учнів сучасної наукової картини світу;

виховання працьовитості, любові до природи;

розвиток в учнів національної самосвідомості;

формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;

інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;

рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;

виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;

створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України "Про освіту":

вільне володіння державною мовою;

здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;

математична компетентність;

компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;

інноваційність;

екологічна компетентність;

інформаційно-комунікаційна компетентність;

навчання впродовж життя;

громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;

культурна компетентність;

підприємливість та фінансова грамотність;

інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Такі ключові компетентності, *як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська* компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей, як *«Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність»* спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння в реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; вони враховуються при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання в різних ситуаціях.

Спільними для всіх компетентностей є такі наскрізні вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість, створення умов для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних та організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання й підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу й формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх у нові ситуації.

Реалізація освітньої програми Дубровицької гімназії №1 імені Жоржа Шарпака Дубровицької міської ради має два рівні освіти, визначені нормативно-правовою базою України:

початкова освіта (чотири роки);

базова середня освіта (п'ять років).

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Відповідно до Закону України "Про освіту" початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на початок навчального виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального . Діти, яким на 1 вересня поточного навчального не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років

до 1 грудня поточного за умови подання до закладу освіти висновку дитячого психолога про готовність до навчання у закладі загальної середньої освіти.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Період життя дитини від п’яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої. Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров’я.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального .

Навчання за освітньою програмою базової загальної середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

Навчання за освітньою програмою повної загальної середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти, що підтверджено свідоцтвом про здобуття базової середньої освіти.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової та базової середньої освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником. Особливості здобуття такими особами повної загальної середньої освіти визначаються спеціальним законом.

ІІ. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ І ЙОГО РОЗПОДІЛ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ ТА РОКАМИ НАВЧАННЯ

Розподіл навчального навантаження здійснено за навчальними предметами та класами та детально окреслено у навчальних планах початкової та середньої ланки (розділ ІІІ).

1-4 класи

Назва освітньої галузі	**Навчальне навантаження**	**Розподіл годин по класах**			
		1	**2**	**3**	**4**
Мовно-літературна	тиждень	7+1	7	7	7
	рік	280	245	245	245
Іншомовна	тиждень	2	3	3	3
	рік	70	105	105	105
Математична	тиждень	4	4	5	5
	рік	140	140	175	175
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна	тиждень	3	3	3	3
	рік	105	105	105	105
Інформатична	тиждень	-	1	1	1
	рік	-	35	35	35
Мистецька	тиждень	2	2	2	2
	рік	70	70	70	70
Технологічна	тиждень	1	1	1	1
	рік	35	35	35	35
Фізична культура	тиждень	3	3	3	3
	рік	105	105	105	105
Додаткові год для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	рік	-	35	35	35
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	тиждень	23	25	26	26
	рік	805	875	910	910
Гранично допустиме навчальне навантаження	тиждень	20	22	23	23
	рік	700	770	805	805

5-9 класи

Назва освітньої галузі	**Навчальне навантаження**	**Розподіл годин по класах**				
		5	**6**	**7**	**8**	**9**
Мовно-літературна	тиждень	11	13/11	12/10	12/8	11/9

	рік	385	455/385	420/350	420/280	385/315
Математична	тиждень	5	5	5	5	4
	рік	175	175	175	175	140
Природнича	тиждень	1,5	3	9	8	8,5
	рік	52,5	105	315	280	297,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	тиждень	1	1	1	1	1
	рік	35	35	35	35	35
Громадянська та історична	тиждень	1	2,5	2,5	3	3,5
	рік	35	87,5	87,5	105	122,5
Інформатична	тиждень	1,5	1,5	1,5	2	2
	рік	52,5	52,5	52,5	70	70
Мистецька	тиждень	2	2	2	1	1
	рік	70	70	70	35	35
Технологічна	тиждень	2	2	1	1	1
	рік	70	70	35	35	35
Фізична культура	тиждень	3	3	3	3	3
	рік	105	105	105	105	105
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркових осв. комп., проведення інд. консультацій та груп. занять	рік	35	0/35	0/70	70/0	105
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	тиждень	31	34	35	36	36
	рік	1085	1190	1225	1260	1260
Гранично допустиме навчальне навантаження	тиждень	28	31	32	33	33
	рік	980	1085	1120	1155	1155

ІІІ. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Навчальний план охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову, де передбачені години на вивчення окремих предметів інваріантної складової, упровадження спецкурсів, курсів за

вибором та індивідуальних занять. Курси за вибором вводяться до навчального плану з урахуванням інтересів та потреб учнів і спрямовані на забезпечення допрофільності навчання та поглиблення предметів інваріантної складової, розширення загальнокультурного кругозору дітей та розвитку їх творчих здібностей.

1-4 класи НУШ

Інваріантна складова початкової ланки забезпечує реалізацію змісту освіти на рівні Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від21 лютого2018 року №87).

Початковий курс мовно-літературної освіти реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети: 1 клас - інтегрований курс «Навчання грамоти»; 2 клас - навчальні предмети «Українська мова», «Читання»; 3-4 класи - навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання». Варіативний складник початкової ланки розподілено наступним чином:

в 1-му класі добавлено 1 год на вивчення інтегрованого курсу «Навчання грамоти» (7+1);

в 2-4-х класах виділено по 1 год на проведення індивідуальних занять.

Реалізація освітніх галузей через навчальні предмети в 1-4-х класах та розподіл навчального часу зазначено в **додатку 1.**

5-8 класи НУШ, 9 клас

Починаючи з 2022/2023 навчального року відбулося поетапне впровадження Державного стандарту базової середньої освіти, відповідно учні 5-8-х класів закладів загальної середньої освіти перейшли на нову модель навчання базової середньої освіти: І цикл 5-6 класи – *адаптаційний,* ІІ цикл 7-8 класи – *базове предметне навчання* (Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН 19.02.2021р. № 235, в редакції наказу МОНУ від 09.08.2024 №1120).

Рішенням педагогічної ради (протокол №10 від 29.08.2025) визначено обсяг навчального навантаження для кожної освітньої галузі, що дорівнює рекомендованому Типовою освітньою програмою. Поділ на міжкласні групи відбувається при вивченні окремих предметів та інтегрованих міжгалузевих курсів:

драматургія і театр (5-6 класи);
польська мова/STEM/Вчимося жити разом (6 клас – групи І, ІІ);
польська мова/математика/біологія/географія(7 класи - групи І, ІІ);
німецька мова/математика/біологія (8 класи - групи І, ІІ);
німецька мова/українська мова/географія (9 клас – групи І, ІІ);
технології (5, 7-8 класи – хлопчики, дівчатка).

Реалізація освітньої галузі “Мовно-літературна”здійснюється через навчальні предмети “Українська мова”, Українська література”, “Зарубіжна література”, “Англійська мова” та вивчення другої іноземної мови “Польська мова” (група І - 6, 7 класи), “Німецька мова” (група І - 8, 9 класи).

Освітня галузь “Математична” реалізується через навчальні предмети “Математика” (5-6 класи), “Алгебра”, “Геометрія” (7-9 класи).

Для реалізації освітньої галузі “Природнича” запроваджено інтегрований курс “Довкілля” (5-6 класи), навчальні предмети “Географія” (6-9 класи), “Біологія”, “Фізика”, “Хімія” (7-9 класи),

Реалізація освітньої галузі “Громадянська та історична” відбувається таким чином:

інваріантна складова (5-6 класи інтегровані курси “Вступ до історії України та громадянської освіти”, “Історія України. Всесвітня історія”,

7-8, 9 класи «Історія України», «Всесвітня історія», 6-8 класи “Громадянська освіта”).

В рамках освітньої галузі «Мистецька» в 5-7-х класах вивчаються окремі предмети “Музичне мистецтво”, “Образотворче мистецтво”, інтегрований курс “Мистецтво” (8-9 класи).

Реалізація освітніх галузей через навчальні предмети та галузеві інтегровані курси в 5-6-х класах НУШ та розподіл навчального часу зазначено в **додатку 3.**

Реалізація освітніх галузей через навчальні предмети та галузеві інтегровані курси в 7-8-х класах НУШ та розподіл навчального часу зазначено в **додатку 4.**

Навчальний план для 9 класу

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план ІІ ступеня містять усі предмети інваріантної складової, передбачені таблицею 10 (9 клас - з навчанням українською мовою та вивченням двох іноземних мов: англійська, німецька) згідноТипової освітньої програми, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 405.

Реалізація освітньої галузі «Суспільствознавство» відбувається таким чином:

інваріантна складова (9 класи «Історія України», «Всесвітня історія», 9 клас «Основи правознавства»).

В рамках галузі «Мистецтво» у 8-9 класах вивчається інтегрований курс «Мистецтво» (8-9 класи).

Збереження здоров’я дітей належить до головних завдань гімназії, тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Для організації допрофільного навчання, з метою ґрунтовної і якісної підготовки до державної підсумкової атестації, для поглибленого вивчення навчальних предметів надано години для проведення індивідуально-групових консультацій (**українська мова** 1 год 9 клас).

Реалізація освітніх галузей через навчальні предмети, курси за вибором, індивідуально-групові заняття в 9 класі та розподіл навчального часу зазначено в **додатку 5.**

IV. ПЕРЕЛІК МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

У своїй діяльності Дубровицька гімназія №1 імені Ж.Шарпака використовує модельні навчальні програми, рекомендовані Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року No 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2021 року № 898). На основі модельних програм створено навчальні програми, затверджені рішенням педагогічної ради, протокол №8 від 29.08.2024.

Модельні/навчальні програми І адаптаційного циклу (5 -6 класи), ІІ циклу – базове предметне навчання (7 класи):

Освітня галузь	**Навчальний предмет, назва та автор підручника**	**Модельна програма**
Мовно-літературна	**Українська мова: підручник для 5 класу** ЗЗСО, 2022 (Глазова О.) **Українська мова: підручник для 6 класу** ЗЗСО, 2023) (Авраменко О., Тищенко З.)	**«Українська мова. 5-6 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.-2022)
	Українська література: підручник для 5 класу ЗЗСО, 2022 (Авраменко О.). **Українська література: підручник для 6 класу** ЗЗСО, 2023 (Авраменко О.)	**«Українська література. 5-6 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.,П., січкар С.І., Шило С.Б. - 2022)
	Зарубіжна література: підручник для 5 класу ЗЗСО, 2022 (Ніколенко О.М., Л. В. Мацевко-Бекерська Л.В., Н. П. Рудніцька Н.П.) **Зарубіжна література:** підручник для 6 класу ЗЗСО, 2023 (Ніколенко О., Рудніцька Н.); **Зарубіжна література:** підручник для 7 класу ЗЗСО, 2024 (Міляновська Н., Міляновський Е.).	**«Зарубіжна література 5-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (авт.Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мачевко-Бекерська Л., Юдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В., Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т. - 2021). **«Зарубіжна література. 5-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання (2021 р. зі змінами 2023 р.) (авт. Ніколенко О.та ін.).
	«Англійська мова (5-й рік навчання): підручник для 5 класу ЗЗСО (з адіосупроводом)», 2023 (І.П. Задорожна, Т.Б. Будна, О.П. Дацьків); **Англійська мова (6-й рік навчання):** підручник для 6 класу ЗЗСО, 2023 (з аудіо-супроводом) / Г. Мітчелл,Марілені Малкогіанні); **Англійська мова (7-й рік навчання): підручник для 7 класу** ЗЗСО, 2024 (з аудіосупроводом) (Д. Коста, М. Вільямс, І. Скрипник)	**«Іноземна мова 5-9 класи» для** закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.) **«Іноземна мова. 5-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.). **«Іноземна мова. 5-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)
	Німецька мова (3-й рік навчання): підручник для 7 класу ЗЗСО, 2024 (Н. Басай, Н. Шелгунова)	**«Іноземна мова. 5-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко

		О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)
	Польська мова (1-й рік навчання, друга іноземна мова) підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти , 2022 (Мацькович М., Ружа Цесельська-Мусамег, Квятковська К.) **Польська мова (2-й рік навчання**, друга іноземна мова) підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти , 2023 (Квятковська К., Румінська М., Мацькович М.)	**«Іноземна мова. 5-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М. і т.д.
Математична	**Математика: підручник для 5 класу** ЗЗСО, 2022 (Істер О.С.); **Математика: підручник для 6 класу** ЗЗСО, І і ІІ ч. 2023 (Істер О.С.)	**«Математика. 5-6 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)
	Алгебра: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.)	**«Алгебра. 7-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.)
	Геометрія: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт.. Істер О.С.).	**«Геометрія. 7-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.)
Природнича	**«Довкілля»** підручник інтегрованого курсу для 5 класу ЗЗСО- 2022 (авт.. Григорович О.В., Болотіна Ю.В.) **«Довкілля»** підручник інтегрованого курсу для 6 класу ЗЗСО- 2023 (авт.. Григорович О.В., Болотіна Ю.В.)	**«Довкілля. 5-6 класи (інтегрований курс)»** для закладів загальної середньої освіти (авт. Григорович О.В.)
	«Біологія» підручник для 7 класу ЗЗСО - 2024 (авт.. Соболь В.)	**«Біологія. 7-9 класи» для ЗЗСО** (авт. Соболь В.), 2023
	«Географія»підручник для 6 класу ЗЗСО – 2023 (Довгань Г.Д.)	**«Географія. 6-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І. та інші)
	«Фізика» підручник для 7 класів ЗЗСО, 2024 (В. Г. Бар'яхтар, Ф.Я. Божинова)	**«Фізика 7-9 класи»** для закладів загально середньої освіти (автори Кремінський Б.Г., Гельфгат І.М., Божинова Ф.Я.)
	«Хімія» підручник для 7 класу ЗЗСО (Мідак Л, Кузишин О., Пахомов Ю.)	**«Хімія. 7-9 класи»** для ЗЗСО (авт.. Григорович О.)
Соціальна і здоров'язбережувальна	**«Здоров'я, безпека та добробут»** підручник інтегрованого курсу: для 5 класу ЗЗСО – 2022 (Гущина Н.І., Василашко І. П.);	**«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)»** для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н.І., Василашко І.П.)

	для 6 класу ЗЗСО – 2023 (Гущина Н.І., Василашко І. П.).	
	«Вчимося жити разом» підручник для 5 класу ЗЗСО – 2022 (Воронцова Т.В., Пономаренко В.С.); **для 6 класу** ЗЗСО – 2023 (Воронцова Т.В., Пономаренко В.С.)	**«Вчимося жити разом. 5-6 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.)
Громадянська та історична	**«Вступ до історії України та громадянської освіти»** підручник для 5 класу ЗЗСО - 2022 (Гісем О., Мартинюк О.)	**«Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас»** для закладів загальної середньої освіти (автори Гісем О.В., Мартинюк О.О.)
	«Історія України. Всесвітня історія» підручник для 6 класу ЗЗСО – 2023 (Хлібовська Г., Крижановська М.).	**«Історія України. Всесвітня історія. 6 клас»** для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.)
		«Історія України. 7-9 класи» для закладів ЗЗСО (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Гупан Н. М., Малієнко Ю. Б., Сєрова Г. В.)
Інформатична	**«Інформатика»підручник для 5 класу** ЗЗСО – 2024 (Бондаренко О.О., Ластовецький В.В.); **для 6 класу** ЗЗСО – 2023 (Ривкінд Й., Лисенко Т.); **для 7 класу** ЗЗСО – 2023 (Ривкінд Й., Лисенко Т.)	**«Інформатика. 5-6 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.)
Мистецька	**«Мистецтво»** підручник інтегрованого курсу **для 5 класу** ЗЗСО – 2024 (Аристова Л.С., Чєн Н.В.); **для 6 класу** ЗЗСО – 2023 (Масол Л.М.); **для 7 класу** ЗЗСО – 2024 (Масол Л.М., Калініченко О.В.).	**«Мистецтво. 5-9 класи»** (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.).
Технологічна	**«Технології»** підручник для 5 класу ЗЗСО – 2023 (Ходзицька І., Горобець О.) **«Технології»** підручник для 6 класу ЗЗСО – 2023 (Ходзицька І., Горобець О.)	**«Технології. 5-6 класи»** для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.)
Фізична культура	**Фізична культура**	**«Фізична культура. 5-9 класи»** для закладів загальної середньої освіти (Баженков Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоєць Г. А., Дутчак М. В.)
Міжгалузеві інтегровані курси	**Драматургія і театр**	**«Драматургія і театр. 5-6 клас»** (міжгалузевий інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Старагіна І. П., Чужинова І. Ю., Івасюк О. М.)
	STEM	**«STEM. 5-6 класи** (міжгалузевий інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бутурліна О.В., Артєм’єва О.Є.)

V. ОПИС ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами здобуття освіти у закладі є:

інституційна - очна (денна), дистанційна;

індивідуальна - екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж (за заявами батьків або інших законних представників здобувачів освіти).

Права та обов'язки учасників освітнього процесу при організації навчання за інституційною формою визначаються Законами України "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту" та іншими нормативно-правовими актами у сфері загальної середньої освіти.

Для забезпечення дистанційної форми здобуття освіти використовуються технології дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 08.09.2020 за №1115, зі змінами. За потреби заклад освіти може організовувати індивідуальні форми здобуття освіти, зокрема екстернатну, сімейну (домашню) та реалізовувати індивідуальну траєкторію учня відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 12.01.2016 за №8, зі змінами та до Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 23.04.2019 за №536.

Організація освітнього процесу може здійснюватись в очному та дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими. Дистанційний режим проводиться в асинхронному та синхронному форматі із використанням платформи Meet.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися упродовж навчального в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті та потреб учасників освітнього процесу.

Форми організації освітнього процесу кожен учитель уточнює та розширює відповідно до змісту окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів упродовж навчального. Це різні типи у, екскурсії, віртуальні подорожі, квести, які вчитель організує у межах у або в позаурочний час. Для досягнення очікуваних результатів навчання використовуватимуться інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проєкти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Основними формами організованої освітньої діяльності 1-4, 5-8-х, 9-го класів є щоденні навчальні предметні заняття, інтегровані заняття, індивідуально-групові консультації різної пізнавальної та продуктивної спрямованості. Засвоєння нового матеріалу можливе у формі лекції, конференції, екскурсії, під час проєктної діяльності тощо. Вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи.

Індивідуально-групові консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім у відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі

диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

Оглядова екскурсія спрямована на ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження за процесами з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім традиційного уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, у якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання в практичній діяльності.

Навчально-практичні заняття в умовах дистанційного навчання здійснюється за допомогою віртуальних лабораторій та виконує функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також використовуються з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. В освітньому процесі передбачені віртуальні екскурсії, що мають на меті показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів.

Для учнів, які готуються до підсумкових робіт та державної підсумкової атестації, можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультації будуються за принципом питань і відповідей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття, у тому числі, організоване за дистанційними технологіями. Учні одержують конкретні завдання, про виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують про виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути форуми, спектаклі, брифінги, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), проблемні уроки, прес-конференції, ділові ігри, відеоуроки тощо. Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконання самостійно розподілених ролей та аналізу виконаної роботи.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів упродовж навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, ураховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

VI. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Відповідно до Закону України “Про повну загальну середню освіту” кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об’єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб’єкт-суб’єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання у закладі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Вимоги до обов’язкових результатів навчання учнів визначені Державними стандартами початкової освіти та базової і повної загальної середньої освіти. Установлення ступеня досягнення учнями обов’язкових результатів навчання здійснюється:

у 1-4 класах відповідно до наказу МОН від 13.07.2021 за №813 “Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти”;

у 5-8 класах відповідно до наказу МОН від 02.08.2024 за №1093 “Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання”;

у 9 класі відповідно до наказу МОН від 21.08.2013 за №1222 “Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти”.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється у відповідності до внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу, відповідно до Закону України “Про повну загальну середню освіту”, ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів 1–2-х класів має формувальний характер, здійснюється вербально та передбачає активне залучення здобувачів освіти до самоконтролю й самооцінювання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

формувального оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів і ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

У 1-му класі передбачено формувальне і підсумкове оцінювання. Останнє здійснюється лише в кінці навчального та має на меті визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Облік результатів підсумкового оцінювання фіксується вчителем у свідоцтві досягнень.

Навчальні досягнення учнів 2-4-х класів підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню.

Рівень результату навчання, відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначається буквами: “початковий” (П), “середній” (С), “достатній” (Д), “високий” (В).

Підсумкова (річна) оцінка фіксується в класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів базової школи (5-8 класи), що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове)семестрове, річне). Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

І тиждень 5-го класу, за рішенням педагогічної ради, визначено адаптаційним періодом, упродовж якого здійснюється *формувальне оцінювання* результатів навчання з предметів.

Підсумкове оцінювання здійснюється на основі *поточного оцінювання* із урахуванням проведених діагностувальних робіт (за групами результатів) або інших видів діяльності, залежно від специфіки навчального предмета (практичні роботи, лабораторні роботи, тестування, проєкти і т.д.). Під час виставлення підсумкового балу за галузевими групами результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються.

Семестрове оцінювання здійснюється за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень.

Підсумкова річна оцінка у 5-8 класах виставляється у класному журналі та свідоцтві досягнень, схваленого рішенням педагогічної ради, яке відображає результати навчальних досягнень учнів з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу.

У 9 класі основними видами оцінювання навчальних досягнень учнів є *поточне* та *підсумкове* (тематичне, семестрове, річне), державна підсумкова атестація. Оцінювання навчальних досягнень учнів 9-го класу здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН від 05.05.2008 за №371.

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. Семестрова оцінка може підлягати коригуванню.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок та не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за І та ІІ семестри. Під час виставлення річної оцінки враховується динаміка особистих результатів навчання учнів з предмета та сформованість в учнів уміння застосовувати набуті знання. Річна оцінка коригуванню не підлягає.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової/базової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення такого оцінювання наказом директора створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Педагогічна рада закладу щорічно приймає рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог навчальних програм, перелік яких наведено у додатку №8, із застосування таких основних форм та способів:

усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);

письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностувальних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації

роботи із текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);

цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);

практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу здійснюють вибір форм, змісту та свободи оцінювання залежно від дидактичної мети.

Оцінювання, зокрема підсумкове, може здійснюватися, з використанням технологій дистанційного навчання, згідно з розділом ІІІ Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 08.09.2020 за №1115.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з *особливими освітніми потребами* здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.

У початковій школі, згідно з Концепцією НУШ, переважає *формувальне оцінювання*, яке спрямоване на підтримку, а не на фіксацію помилок.

У базовій і старшій школі застосовується 12-бальна система, проте оцінка має відображати реальний прогрес дитини, а не порівняння з іншими учнями.

Оцінюється не лише відповідність державному стандарту, а й індивідуальний прогрес дитини з розмежуванням двох підходів: *адаптація* – змінюються умови навчання (час, форма, спосіб подачі матеріалу), але зміст і вимоги залишаються такими самими (оцінювання проводиться за загальними критеріями МОН), модифікація – змінюється зміст або обсяг навчального матеріалу, а отже і критерії оцінювання відповідно до цілей, визначених в ІПР.

Законодавство дозволяє використовувати різні форми оцінювання учнів з ООП:

усне опитування замість письмового;

тестування з подовженим часом;

виконання практичних або творчих завдань;

портфоліо;

спостереження;

поетапний контроль;

альтернативні способи демонстрації результату (презентації, проєкти, відеовідповіді тощо).

Важливу роль для оцінювання учнів з ООП відіграє командний супровід: учитель, асистент учителя, психолог, логопед, батьки. Саме спільно визначаються досягнення, труднощі та подальші кроки розвитку.

Таким чином, оцінювання учнів з особливими освітніми потребами — це не спрощення вимог, а створення умов, за яких кожна дитина може продемонструвати свій потенціал і відчути успіх.

Оцінювання навчальних досягнень учнів за *індивідуальною (сімейною)* формою здобуття освіти здійснюється відповідно до чинного законодавства. Передусім, стаття 9 Закону України «Про освіту» встановлює право здобувачів освіти навчатися за різними формами, зокрема за сімейною (домашньою).

Стаття 55 цього ж Закону покладає на батьків відповідальність за забезпечення здобуття дитиною повної загальної середньої освіти. Безпосередній механізм організації визначено Законом України «Про повну загальну середню освіту» (ст. 13), де зазначено, що сімейна форма реалізується через самостійне навчання дитини, а оцінювання результатів здійснює заклад освіти. Порядок зарахування, супроводу та проведення оцінювання учнів на сімейній формі здійснюється згідно «Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти» (наказ МОН України № 955 від 10.07.2019, зі змінами).
Відповідно до Положення в гімназії забезпечено поточне, семестрове та річне оцінювання, результати фіксуються у класному журналі та особовій справі,
дитина проходить підсумковий контроль з навчальних предметів, визначених навчальним планом, можливі різні форми перевірки: тестування, підсумкові роботи, співбесіди, проєкти, портфоліо, онлайн-оцінювання. Обов'язкова вимога до педагогічних працівників - оцінювання має бути об'єктивним, прозорим і доброзичливим, а критерії — відповідати державним стандартам освіти та критеріям оцінювання навчальних досягнень, затвердженим МОН.

Для учнів початкової школи застосовується формувальне оцінювання відповідно до вимог НУШ, для базової школи — 12-бальна система.

Державна підсумкова атестація є обов'язковою для таких учнів на загальних підставах.

Ефективність оцінювання учнів за сімейною формою здійснюється за умов: чітко визначеного графіка консультацій і контролю; партнерської взаємодії з батьками; індивідуального підходу; використання сучасних цифрових інструментів.

Основне завдання для педагогів — не лише перевірити знання, а й допомогти дитині підтвердити результати навчання, підтримати її освітню траєкторію та забезпечити рівні можливості з учнями денної форми.

Отже, сімейна форма — це не спрощене навчання, а альтернативний шлях здобуття освіти, який потребує чіткої організації та відповідального оцінювання з боку закладу освіти

Додаток 1
до освітньої програми

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
1-4 класи (І ступінь) 2024-2025 н. р.

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість год на тиждень

Інваріантний складник		**1**	**2**	**3**	**4**
Мовно-літературна	**Навчання грамоти, українська мова, літературне читання**	**7+1**	**7**	**7**	**7**
	Іноземна мова (англійська)	**2**	**3**	**3**	**3**
Математична	**Математика**	**4**	**4**	**5**	**5**
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна	**Я досліджую світ**	**3**	**3**	**3**	**3**
Мистецька	**Мистецтво: музичне мистецтво**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Мистецтво: образотворче мистецтво	**1**	**1**	**1**	**1**
Технологічна	**Дизайн і технології**	**1**	**1**	**1**	**1**
Інформатична	**Інформатика**		**1**	**1**	**1**
Фізкультурна	**Фізична культура**	**3**	**3**	**3**	**3**
Разом (без фізичної культури)		**19**	**21**	**22**	**22**
Варіативний складник					
Індивідуальне заняття			**1**	**1**	**1**
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		**20**	**22**	**23**	**23**
Сумарна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)		**23**	**25**	**26**	**26**

Додаток 2
до освітньої програми

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
3 клас (І ступінь) 2025-2026 н. р.
(педагогічний патронаж)

Освітні галузі	**Навчальні предмети**	**Розподіл годин на тиждень**	
		3 клас	**Разом**
Інваріантний складник			
Мовно-літературна	Українська мова, літературне читання	**4**	**4**
Іншомовна	Іноземна мова (англійська)	**2**	**2**
Математична	Математика	**2**	**2**
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	**0.5**	**0.5**
Технологічна	Дизайн і технології	**0.25**	**0.25**
Інформатична	Інформатика	**0.25**	**0.25**
Мистецька	Музичне мистецтво	**0.25**	**0.25**
	Образ.мистецтво	**0.25**	**0.25**
Фізкультурна	Фізкультура	**0.5**	**0.5**
Всього:		**10**	**10**
Варіативний складник			
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		**-**	**-**

Індивідуальне заняття	**-**	**-**
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	**10**	**10**
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	**10**	**10**

Додаток 3
до освітньої програми

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
5-6 класи (І цикл) 2025-2026 н. р.

Освітня галузь	**Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів**	**Кількість годин на тиждень**			**Всього**
		5-А	**5-Б**	**6 клас**	
Мовно-літературна	Українська мова	**4**	**4**	**4**	**12**
	Українська література	**2**	**2**	**2**	**6**
	Зарубіжна література	**1.5**	**1.5**	**1.5**	**4.5**
	Іноземна мова (англ.)	**3.5**	**3.5**	**3.5**	**10.5**
	Друга іноз. (польська)		-	**2/**	**2**
	Друга іноз. (німецька)	**-**	**-**	**-**	
Математична	Математика	**5**	**5**	**5**	**15**
	Алгебра	**-**	**-**	**-**	
	Геометрія	**-**	**-**	**-**	
Природнича	Інт.курс *«Довкілля»*	**2**	**2**	**1.5**	**5.5**
	Біологія	**-**	**-**	**-**	
	Географія	**-**	**-**	**1.5**	**1.5**
	Фізика				
	Хімія				
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Інт. курс *«Здоров'я, безпека та добробут»*	**1**	**1**	**1**	**3**
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	**1**	**1**	**-**	**2**
	Історія України. Всесвітня історія.	**-**	**-**	**2**	**2**
	Гром.освіта			**0.5**	**0.5**
Інформатична	Інформатика	**1.5**	**1.5**	**1.5**	**4.5**
Мистецька	Музичне мистецтво	**1**	**1**	**1**	**3**

	Образотворче мистецтво	**1**	**1**	**1**	**1**
Технологічна	**Технології**	**2**	**2**	**2**	**6**
Фізична культура	Фізична культура	**3**	**3**	**3**	**9**
Разом (без фізичної культури)		***25.5+3***	***25.5+3***	***30+3***	**81+9**
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять					
		-		**-**	
«Драматургія і театр»		**1**	**1**	**1**	**3**
СТЕМ		**1.5**	**1.5**	**/1.5***	**3+1.5***
«Вжимося жити разом»		**-**		**/0.5***	**0.5***
Гранично допустиме навчальне навантаження		**28**	**28**	**31**	**87**
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		**28+3**	**28+3**	**31+3**	**96+2***

Примітка: поділ на групи 6 клас (польська/Стем*+ВЖР* - 2 год)

Додаток 4
до освітньої програми

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
7-8 класи (ІІ цикл) 2025-2026 н. р.

Освітня галузь	**Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів**	**Кількість годин на тиждень**				**Всього**
		7-А	**7-Б**	**8-А**	**8-Б**	
Мовно-літературна	Українська мова	**3**	**3**	**3**	**3**	**12**
	Українська література	**2**	**2**	**2**	**2**	**8**
	Зарубіжна література	**1.5**	**1.5**	**1.5**	**1.5**	**6**
	Іноземна мова (англ.)	**3.5**	**3.5**	**3**	**3**	**13**
	Друга іноз. (польська)	**2/**	**-**	**-**	**-**	**2/**
	Друга іноз. (німецька)	**-**			**/2**	**/2**
Математична	Математика	**-**	**-**	**-**	**-**	
	Алгебра	**3**	**3**	**3**	**3**	**12**
	Геометрія	**2**	**2**	**2**	**2**	**8**
Природнича	Інт.курс *«Довкілля»*	**-**	**-**			
	Біологія	**2**	**2**	**2**	**2**	**8**
	Географія	**2**	**2**	**2**	**2**	**8**
	Фізика	**2**	**2**	**2**	**2**	**8**
	Хімія	**1**	**1**	**2**	**2**	**7**
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Інт. курс *«Здоров'я, безпека та добробут»*	**1**	**1**	**1**	**1**	**4**
	Підприємництво і фінансова грамотність			**0.5**	**0.5**	**1**
Громадянська та історична	Історія України	**1**	**1**	**1.5**	**1.5**	**5**
	Всесвітня історія	**1**	**1**	**1**	**1**	**4**
	Гром.освіта	**0.5**	**0.5**	**0.5**	**0.5**	**2**
Інформатична	Інформатика	**1.5**	**1.5**	**2**	**2**	**7**

Мистецька	Музичне мистецтво	**1**	**1**	**-**	**-**	**2**
	Образотворче мистецтво	**1**	**1**	**-**	**-**	**2**
	Мистецтво	**-**	**-**	**1**	**1**	**2**
Технологічна	Технології	**1**	**1**	**1**	**1**	**4**
Фізична культура	Фізична культура	**3**	**3**	**3**	**3**	**12**
Разом (без фізичної культури)		***32+3***	***30+3***	***31+3***	***33+3***	**126+12**
Математика		**-**	**/1**	**1/**	**-**	**/2**
Біологія		**-**	**0.5**	**1/**	**-**	**1.5**
Географія		**-**	**0.5**			**0.5**
Гранично допустиме навчальне навантаження		**32**	**32**	**33**	**33**	**130**
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		**32+3**	**32+3**	**33+3**	**33+3**	**142**

Додаток 5
до освітньої програми

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
9 класи (ІІ цикл) 2025-2026 н. р. з навчанням українською мовою, вивченням двох іноземних мов

Освітні галузі	**Навчальні предмети**	**Кількість годин на тиждень**	
		9 клас	**Всього**
Мови і літератури	Українська мова	**2**	**2**
	Українська літ.	**2**	**2**
	Іноземна мова (англ)	**2+1**	**2+1**
	Іноземна мова (нім.)	**2/**	**2/**
	Зарубіжна літ.	**2**	**2**
Суспільствознавство	Історія України	**1.5**	**1.5**
	Всесвітня історія	**1**	**1**
	Основи право-ва	**1**	**1**
	Мистецтво	**1**	**1**
	Алгебра	**2**	**2**
	Геометрія	**2**	**2**
Природознавство	Природознавство	**-**	**-**
	Біологія	**2**	**2**
	Географія	**1,5**	**1,5**
	Фізика	**3**	**3**
	Хімія	**2**	**2**
Технології	Трудове навчання	**1**	**1**
	Інформатика	**2**	**2**

Здоров’я і фізична культура	Основи здоров'я	**1**	**1**
	Фізична культура*	**3**	**3**
РАЗОМ		**30.5+3**	**30.5+3**
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		**2-1 анг**	**1**
	Українська мова	**1**	**1**
	Українська мова	**/1***	
	Географія	**/1***	
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		**33**	**33**
Всього , що фінансується		**33+3**	**36+2***

Примітка: поділ на групи 9 клас (німецька/укр.мова*, географія* - 2 год) з вивчення 2-х іноземних мов (таб.10).

Додаток 6
до освітньої програми

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

реалізації освітньої траєкторії здобувачів освіти

учнів 1—4- х класів з інклюзивною формою навчання на 2024-2025 н.р.

Інваріантний складник	**1 клас**	**2 клас**	**3 клас**	**4 клас**
	2 учнів	2 учнів	1 учень	1 учень
Навч.грам. укр. мова/ чит/літ.чит	**7+1**	**7**	**7**	**7**
Іноз. мова (англ.)	**2**	**3**	**3**	**3**
Математика	**4**	**4**	**5**	**5**
ЯДС	**3**	**3**	**3**	**3**
Дизайн і техн.	**1**	**1**	**1**	**1**
Інформатика	**-**	**1**	**1**	**1**
Муз.мист.	**1**	**1**	**1**	**1**
Образ. мист.	**1**	**1**	**1**	**1**
Фізкультура	**3**	**3**	**3**	**3**
Варіативний складник				
Інд.заняття		**1**	**1**	**1**
Разом	**19+3**	**21+3**	**22+3**	**22+3**
КРЗ	**4** **6**	**2** **6**	**6**	**4**

Корекція розвитку	**1**	**2**	**-**	**2**	**3**	**2**
Розвиток мовлення	**-**	**1**	**-**	**1**	**1**	**1**
Корекція мовлення	**2**	**1**	**2**	**2**	**1**	**1**
Логоритміка	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
ЛФК	**-**	**2**	**-**	**1**	**1**	**-**
СПО	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Гранично-допустиме НН (без КРЗ)	**20**		**22**		**22**	**23**
Сумарна кількість навчальних годин (без КРЗ)	**23**		**25**		**25**	**26**

Додаток 7
до освітньої програми

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

реалізації освітньої траєкторії здобувачів освіти

учнів 5-6-х класів 2025-2026 н.р.

(інклюзивне навчання)

Освітня галузь	**Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів**	**Кількість годин на тиждень**	
		5-Б клас	**6 клас**
		1 учень	2 учнів
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1.5	1.5
	Іноземна мова (англ.)	3.5	3.5
	Друга іноземна (нім./пол..)	-	-
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс *«Довкілля»*	2	1.5
	Географія	-	1.5
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс *«Здоров'я, безпека та добробут»*	1	1
	«Вжимося жити разом»		0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	2
	Історія України. Всесвітня історія	-	-

	Громадянська освіта	-	0,5	
Інформатична	Інформатика	1.5	1.5	
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	
	Образотворче мистецтво	1	1	
Технологічна	**Технології**	2	2	
Фізична культура	Фізична культура	3	3	
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		25.5+3	28+3	
«**Драматургія і театр»**		-	1	
STEM		-	1	
КРЗ		**6**	**4**	**6**
Корекція розвитку		3	1	3
Розвиток мовлення		2	2	2
Корекція мовлення		1	1	-
ЛФК		-	2	-
СПО		-	-	1
Гранично-допустиме НН (без КРЗ)		28	31	
Сумарна кількість навчальних годин (без КРЗ)		31	34	

Додаток 8
до освітньої програми

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

реалізації освітньої траєкторії здобувачів освіти

учнів 7-х класів 2025-2026 н.р.

(інклюзивне навчання)

Освітня галузь	**Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів**	**Кількість годин на тиждень**	
		7-А	**7-Б**
		2 учнів	2 учнів
Мовно-літературна	Українська мова	**3**	**3**
	Українська література	**2**	**2**
	Зарубіжна література	**1.5**	**1.5**
	Іноземна мова (англ.)	**3.5**	**3.5**
	Друга іноз. (польська)	-	-
	Алгебра	**3**	**3**
	Геометрія	**2**	**2**
	Біологія	**2**	**2**
	Географія	**2**	**2**
	Фізика	**2**	**2**
	Хімія	**1**	**1**
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Інт. курс *«Здоров'я, безпека та добробут»*	**1**	**1**
Громадянська та	Історія України	**1**	**1**

історична	Всесвітня історія	**1**		**1**	
	Гром.освіта	**0.5**		**0.5**	
Інформатична	Інформатика	**1.5**		**1.5**	
Мистецька	Музичне мистецтво	**1**		**1**	
	Образотворче мистецтво	**1**		**1**	
Технологічна	Технології	**1**		**1**	
Фізична культура	Фізична культура	**3**		**3**	
Разом (без фізичної культури)		***32+3***		***30+3***	
Математика		**-**		**/1**	
Біологія		**-**		**0.5**	
Географія		**-**		**0.5**	
КРЗ		**2**	**6**	**6**	**6**
Корекція розвитку		**1**	**3**	**3**	**2**
Розвиток мовлення			**2**	**3**	**2**
Корекція мовлення					**2**
ЛФК		**1**	**1**		
Гранично допустиме навчальне навантаження (без КРЗ)		**32**		**32**	
Всього (без КРЗ)		**34**		**34**	

Додаток 9
до освітньої програми

IV. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

І ступінь

Типова освітня програма 1-2 класи, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743.
Типова освітня програма 3-4 класи, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743.
Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи
Літературне читання. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2-4 класи
Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи
Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2-4 класи
Я досліджую світ. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи.

Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів1 – 4 класи
Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи
Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи
Дизайн і технології. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи

ІІ ступінь

5-9 класи

Українська мова 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Українська література 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена відповідно до наказів МОНУ №52 від 13.01.2017 та №207 від 10.02.2017), затверверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Історія України. Всесвітня історія 5-9 класи.Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, укладена відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. і № 201 від 10 лютого 2017 р.
Математика 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Фізика 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Хімія 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Біологія 6-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Інформатика 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Англійська мова. Німецька мова. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціальних шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи, затверджені наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Географія 6-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Зарубіжна література 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, оновлення відповідно до наказу № 201 Міністерства освіти і науки України від 13.01.2017 р. та наказу №201 від10.02.2017.
Мистецтво 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Трудове навчання 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Природознавство 5 клас. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 №804.
Основи здоров'я 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2012 р, оновлення 2017 р.

Навчальна програма з **фізичної культури** для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи **(**затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407).
Навчальна програма з **основ правознавства** для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (2016 р.).
Типова освітня програма спеціальних закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (Наказ МОН України від 12.06.2018 № 627)

Додаток 10
до освітньої програми

Корекційні програми

«Лікувальна фізична культура». Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із порушенням опорно-рухового апарату (Автори: Остапенко Т.В., Авраменко Ю.В., 2015 р.).
«Лікувальна фізична культура». Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-9 класів для спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей із затримкою психічного розвитку (Автори: Шеремет Б.Г., Сак Т.В., Соколова Г.Б. 2016 р.).
«Лікувальна фізична культура».Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей з розумовою відсталістю (авт. Бобренко І.В., 2016 р.).
«Соціально-побутове орієнтування». Програма з корекційно-розвиткової роботи для 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Автор: Ярмола Н.А., 2018 р.).
«Соціально-побутове орієнтування». Програма з корекційно-розвиткової роботи для учнів 5-9(10) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушенням інтелекту (Автори: Л.І.Остапенко, Л.І.Тарновська, 2016 р.).
«Розвиток мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи для 1-4

класів спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей із інтелектуальними порушеннями (авт. Хайдарова О.С., Блеч Г.О., 2018 р.).

«Розвиток мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-9 класів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку (авт. Омельченко І.М., Федорович Л.О., 2016 р.).

«Корекція розвитку». Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку (Автори: Логвінова І. П., Кучеренко Ю. О Київ-2016).

«Корекція розвитку». Програма з корекційно-розвиткової роботи (корекція когнітивного розвитку) для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку (Сак Т. В., Прохоренко Л. І., 2018 р.)

«Корекція мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (Трофименко Л.І., Ільяна В.М., Пригода З.С., Грибань Г.В., Аркадьєва О.О.).

«Корекція мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (Трофименко Л.І., Ільяна В.М., Пригода З.С., Грибань Г.В., Аркадьєва О.О.).